

ELDH European Association of Lawyers for Democracy & World Human Rights

EJDM Europäische Vereinigung von Juristinnen & Juristen für Demokratie und Menschenrechte in der Welt
EJDH Asociación Europea de los Juristas por la Democracia y los Derechos Humanos en el Mundo
EJDH Association Européenne des Juristes pour la Démocratie & les Droits de l'Homme
EGDU Associazione Europea delle Giuriste e dei Giuristi per la Democrazia e i diritti dell'Uomo nel Mondo

WITH LAWYERS
IN 21 COUNTRIES

Equality Privacy Social Rights
No Racism Peace No Torture No War
Self-Determination of Peoples Civil Rights Democracy
Human Rights Rights of Migrants

Bologna, Düsseldorf, London, Vienna, 10 April 2022

Mendebaldeko Saharako Krisia: konponbidea nazioarteko zuzenbidean oinarrituta eman behar da.

ELDHk kezka handiz ikusten du Mendebaldeko Sahararen estatusa, nazioarteko zuzenbidearen pean, hamarkada askoan Nazio Batuek aitortutakoa, auzitan jarri dutela, lehenik, Amerikako Estatu Batuetako aurreko presidentek, Donald Trumpek, gero, EBko hiru estatuetako gobernuek (Alemania, Espainia eta Frantzia), eta, orain, Europako Atzerri Arazoetarako Josep Borrellek. Nazioarteko legezkotasunaren eta saharar herriaren eskubideen mespretxu lotsagarria maila gorenera heldu da aldaketa politiko horren ondorioz. Estatu Batuek Marokok Mendebaldeko Sahararen gainean duen subiranotasuna onartu zuten 2020ko abenduan, eta berretsi egin zuten Marokoko autonomia-ekimena bideragarria zela gatazkari amaiera emateko irtenbide sinesgarri eta serio gisa.

Alemaniko Kanpo Arazoetako ministroak 2022ko urtarrilean adierazi zuen: "Alemaniak irtenbide politiko bidezkoa, iraunkorra eta elkarren artean onargarria bilatzen jarraitzen du, Nazio Batuen aginduek aurreikusten duen bezala." Baina hori berehala erlatibizatu zen, hau erantsi zuenean: "Marokok 2007an proposatutako autonomia-planak asko lagun dezake konponbide batera hurbiltzen." Pedro Sánchez presidente sozialistaren Espainiako gobernuak ia bost hamarkadako neutraltasuna amaitu du, Marokok 2007an Mendebaldeko Saharari autonomia-estatutu bat emateko egin zuen proposamena aldeztu baitu, nahiz eta Ipar Afrikako herrialdearen kontrolpean egon. Marokoko erregeari idatzitako gutun batean, Sanchezek honela deskribatu zuen plana: "Desadostasun hori konpontzeko oinarri serio, sinesgarri eta errealistena". Emmanuel Macron frantziar presidentek Sánchez jaunaren berri eman zuen, Marokok Mendebaldeko Sahararako proposatutako autonomia-plana "elkarrizketa serio eta sinesgarriak" eraikitzeko oinarria dela esatean.

Eta, azkenik, Josep Borell jaunak Espainiako TVE telebistari 2022ko apirilaren 1ean (ostirala) adierazi zion "Espainiak, Marokoren autonomia-ekimenaren alde eginez, NBERen eta NBERen Segurtasun Kontseiluaren ebazpenen esparruan jarraitzen duela".

Ulertezina da ELDHrentzat, Nazio Batuen Segurtasun Kontseiluaren 2021eko 2602 Ebazpena aipatu ondoren, zeinak berretsi baitzuen (aurreko ebazpenekin bat datorrenez) Saharako herriak autodeterminaziorako duen eskubidea, Marokoko Mendebaldeko Sahararako Autonomia Plana deritzona, irtenbide justu iraunkor eta bi aldeentzat onargarritzat jo daitekeen konponbide rako ekarpen positibo gisa azaltzea.

ELDH European Association of Lawyers for Democracy & World Human Rights

Co-President: Professor Bill Bowring, London | E-Mail: bill.bowring@eldh.eu | Phone +44 (0)781 048 34 39

Co-President: Barbara Spinelli, lawyer, Bologna | -E-Mail avv.barbaraspinelli@gmail.com | Phone +39 051 4116817

Présidente d'honneur: Professeure Monique Chemillier-Gendreau, Paris

Co-Secretary General: Thomas Schmidt (lawyer), Düsseldorf | E-Mail: thomas.schmidt@eldh.eu | Phone +49 (0)172 68 10 888

Co-Secretary General: Serife Ceren Uysal (lawyer), Vienna | E-Mail: serifecerenuysal@gmail.com | Phone +43 664 4853347

Postal address: ELDH | Thomas Schmidt | Platanenstrasse 13 | D – 40233 Düsseldorf (Germany)

Website: www.eldh.eu

Gogor gaitzesten ditugu adierazpen horiek, Afrikako azken gatazka kolonial horretako potentzia okupatzailearen defentsa bat baitira. Adierazpenek berariaz onartzen dituzte nazioarteko zuzenbidearen eta giza eskubideen urraketak. Ezein gobernu ez du beste herri baten xedea erabaki; saharar herriak bakarrik izango du bere etorkizuna erreferendum baten bidez zehazteko eskubidea.

Denok dakigu - eta Europar Batasuneko Auzitegi Nagusia izan da 2021eko irailean berretsi duen nazioarteko azken instantzia - Mendebaldeko Sahara Marokotik bereizitako lurraldea dela, Marokok ez duela eremu horren gaineko subiranotasunik eta Polisarioa Saharar herriaren ordezkari lejitimoa dela.

ELDHk beti esan izan du Mendebaldeko Saharako gatazkaren konponbideak nazioarteko legedia eta Nazio Batuen erabakiak errespetatu behar dituela. Zehazki, horrek esan nahi du Mendebaldeko Saharako biztanleek parte hartu behar dutela Mendebaldeko Sahara estatu subirano edo Marokoko Erresumaren barruko eskualde bihurtu behar ote den erabakitzeko orduan, NBEk gainbegiraturako erreferendum baten bidez. Marokoko Erresumak galarazi egin du erreferendum hau 40 urtez baino gehiagoz egitea.

Marokoko Erresumak galarazi egin du erreferendum hau 40 urtez baino gehiagoz egitea. Horren ordez, Mendebaldeko Saharako lurralde gehiena Marokok okupatzen jarraitu du, nazioarteko zuzenbidea urratuz. Gainera, Mendebaldeko Saharako baliabideak ekonomikoki ustiatzen ari dira.

Lurralde okupatuetan bizi den sarahui herriak galdu egin ditu bere askatasun eta giza eskubideak eta EBko zenbait estatu kidek parte hartzen dute Mendebaldeko Saharako natur baliabideak legez kanpo ustiatzen, Europar Batasunaren eta Marokoko Erresumaren arteko tratatuen bidez.

Europar Batasuneko Justizia Auzitegiaren erabakiak, tratatu horiek baliogabetzat jo zituztenak, ez dira kontuan hartzen edo baztertzen dira. Nazio Batuen Segurtasun Kontseiluan, EBko zenbait estatu kidek eta AEBek eragotzi egin zuten Marokori eskatzea Mendebaldeko Saharako estatutuari buruzko erreferenduma egin zezala, nazioarteko legeriaren esparruan.

Sahararrek autodeterminaziorako duten eskubidea ez da beste estatu batzuen interes ekonomiko edo politikoen biktima izan behar.

ELDH ere oso kezkatuta dago Segurtasun Kontseiluko kide iraunkorrek eta beste herrialde batzuek potentzia okupatzaileari emandako laguntza militarra, finantzarioa eta politiko dela eta, Marokoko agintarien zigorgabetasuna indartzen baitute, Nazioarteko Zuzenbide Humanitarioa eta Giza Eskubideak modu sistematikoan eta larrian urratuz.

Horrela ELDHk Marokoko Erresumari dei egiten dio:

- Nazio Batuen Gutunaren printzipioekin eta espirituarekin eta Nazio Batuen Batzar Nagusiaren 1514 (XV), 1541 (XV) eta 2625 (XXV) ebazpenekin bat datorren erreferendum libre antolatzeke NBEko Idazkari Nagusiaren babespeko negoziazioei berriro ekitea, fede onez eta alde aurreko baldintzarik gabe.
- Nazioarteko Zuzenbide Humanitarioko arau guztiak eta, bereziki, 1949ko Genevako Laugarren Hitzarmeneko xedapenak betetzea.

- Marokoko kartzeletan atxilotutako saharar preso guztiak berehala askatzea.

- giza eskubideen defendatzaileen eta kazetari sahararren mugimendu-askatasuna eta adierazpen-askatasuna mugatzen duten neurri guztiak berehala altxatzea.

- saharar herriaren subiranotasun iraunkorrari eragiten dioten legez kanpoko jardura ekonomiko guztiak bertan behera uzteko beharrezko neurri guztiak hartzea.

ELDHk dei egiten die EBri eta bere estatu kideei, sahararrek autodeterminaziorako duten eskubidea betetzen laguntzeko eta Marokoko gobernuaren proposamenak ez babesteko, eta Mendebaldeko Saharako krisia NBEren egungo ebazpenetan oinarrituta konpontzeko. ELDHk, gainera, Marokok legez kanpo okupaturako Mendebaldeko Saharako lurraldeetako baliabide naturalak ustiatzeko akordioak ez amaitzeko eskatzen die EBri eta bere Estatu kideei.

Thomas Schmidt, ELDHko Ko-Idazkari Orokorra

Urko Aiartza Azurtza, ELDHko Batzorde Exekutiboko kidea